

100 de ani de profesie contabilă reglementată în România. O lecție de istorie pentru profesioniștii de astăzi

Conf. univ. dr. Daniel BOTEZ,
Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău,
e-mail: daniel63331@yahoo.com

Rezumat

La data de 15 iulie 1921 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Legea pentru organizarea Corpului de Contabili Autorizați și Experți Contabili.

Se împlinea, astfel, un deziderat al absolvenților școlilor superioare de comerț, care au înființat prima lor asociație în anul 1888. De atunci până la apariția legii, reglementarea profesiei de contabil a făcut subiectul multor discuții și atitudini, al multor memorii adresate autorităților publice și al dezbaterilor la întâlnirile diferitelor asociații care au reprezentat interesele acestor absolvenți, regrupate în Uniunea Absolvenților Școlilor de Comerț și apoi în Corpul Absolvenților Școlilor Superioare de Comerț, care a dobândit personalitate juridică în anul 1916.

Și alte subiecte, în legătură directă cu activitatea contabililor, au reprezentat preocupările absolvenților atât înainte, cât și după apariția legii, printre care: statutul cenzorilor; activitatea de expertiză contabilă; viza de încheiere a registrelor comercianților; reforma învățământului comercial; relația Corpului cu autoritățile.

O seamă de personalități și-au legat destinele de activitatea de afirmare a profesiei de contabil, de reglementarea ei și de reprezentarea permanentă a intereselor acesteia. Menționăm, printre mulți alții, pe Nicolae Butculescu, I. St. Rasidescu, Vasile M. Ioachim, Petru Drăgănescu-Brateș, Grigore Trancu-Iași, George Allesseanu, Spiridon Iacobescu, Alexandru Sorescu.

O activitate importantă a Corpului a fost organizarea congreselor. Acestea au fost organizate începând cu anul 1923, neîntrerupt, la fiecare doi ani, până în anul 1939.

Activitatea Corpului Contabililor Autorizați și Experților Contabili a fost influențată de evenimentele politice și sociale ale perioadei sale de existență, mai ales începând cu anul 1935. Din anul 1940, activitatea a înregistrat o reducere semnificativă.

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Botez, D., (2021), Regulation of the Romanian Accountancy Profession – 100 Years Celebration. A History Lesson for Today's Professionals, *Audit Financiar*, vol. XIX, no. 4(164)/2021, pp.693-705, DOI: 10.20869/AUDITF/2021/164/022

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2021/164/022>

Data primirii articolului: 3.08.2021

Data revizuirii: 18.08.2021

Data acceptării: 1.09.2021

În ziua de 13 martie 1951 a apărut în Monitorul Oficial al României Decretul Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române prin care Corpul a fost desființat. În anii 1957 și 1958 au apărut primele acte juridice care au reglementat activitatea de expertiză contabilă în cadrul coordonatelor specifice perioadei.

După anul 1989, profesia contabilă din România și-a recâștigat statutul și este reprezentată de cele două organisme profesionale, Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România și Camera Auditorilor Financiari din România. Acestea, și prin acestea profesioniștii contabili, au devenit parte din organismele profesiei contabile la nivel regional, european și internațional.

Cuvinte-cheie: profesia contabilă; istoria profesiei contabile; profesia contabilă din România

Clasificare JEL: M40, M41, N93, N94

Introducere

Acum 100 de ani profesia de contabil în România a fost reglementată. Legea pentru organizarea "Corpului de Contabili Autorizați și Experți Contabili din România" a fost votată de Camera Deputaților la 18 iunie 1921, de Senat la 1 iulie 1921, promulgată și semnată de Regele Ferdinand la 13 iulie 1921 și publicată în Monitorul Oficial din 15 iulie 1921.

Acest eveniment încununa o activitate de peste 30 de ani de eforturi susținute și continue pentru afirmarea contabililor, preocuparea unor oameni care și-au dedicat majoritatea timpului lor pentru susținerea asociațiilor profesionale care au determinat acest moment, dar și după, pentru aplicarea acestei legi și pentru afirmarea profesiei de contabil.

Acești oameni providențiali, majoritatea absolvenți ai școlilor comerciale superioare, unii dintre ei devenind profesori la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, au pus bazele structurii pe care calcă astăzi profesioniștii contabili. Memoria lor trebuie cinstită și respectată.

Chiar dacă, ulterior, diferite circumstanțe au determinat existența în România a două calificări profesionale în profesia contabilă, cea de expert contabil și cea de auditor financiar, cei de atunci, în acele momente, formau o profesie contabilă care furniza serviciile profesionale pe

care astăzi le avem stabilite separat în sarcinile celor două categorii profesionale. Cenzorii de atunci, de exemplu, pot fi considerați bunicii auditorilor financiari de astăzi.

Un apel la memorie este necesar și esențial, și are ca scop să pună în evidență momentele semnificative ale apariției și dezvoltării profesiei contabile în România, cu menționarea oamenilor fără de care acestea nu ar fi fost posibile.

Începuturile

Primul moment semnificativ în procesul apariției și dezvoltării profesiei de contabil în România considerăm că este reprezentat de reforma introdusă de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza în domeniul educației.

Și înainte de acest moment au existat contabili și însemnări de natură contabilă. Domnitorii Țării Românești și ai Moldovei țineau evidențe riguroase asupra vistieriei, a încasărilor și a tributului către Înalta Poartă. Negustorii aveau reguli proprii de însemnare a mersului afacerilor și își trimiteau copiii la studii comerciale în Italia sau în alte țări din vestul Europei. Literatura contabilă marcase deja până atunci câteva momente semnificative, prin lucrările lui Emanoil Ioan Nichifor, Dimitrie Jarcu și Ion Ionescu de la Brad.

În noiembrie 1864, a fost publicată *Legea asupra instrucțiunii a Principatelor Unite Române*, prin care a fost stabilită instrucțiunea elementară obligatorie pentru copiii de ambele sexe, începând de la opt până la doisprezece ani împliniți.

În cuprinsul legii, în Secțiunea III *Despre școlile reale*, se prevede: „Se voru institui școli de comerț în orașele București, Iași, Galați, Brăila, Ploesti, Craiova și Turnu-Severin.” Au fost primiți în aceste școli tinerii între doisprezece și optsprezece ani, care absolviseră cursurile primare. Durata studiilor a fost stabilită la patru ani.

În acel an, Theodor Ștefănescu, fiu de comerciant, elev la liceul Sf. Sava din București, a părăsit liceul, împreună cu alți patru colegi, și s-a înscris la școala de comerț, recent înființată.

Theodor Ștefănescu

S-a născut în București în anul 1842. O parte importantă a activității sale este legată de catedra de contabilitate a Școlii superioare de comerț din București, al cărei titular a fost până în anul 1901. A fost și director al acestei școli.

Cursul său de contabilitate, publicat în 1874, cu titlul „Curs de comptabilitate în partidă dublă”, a fost reeditat de mai multe ori.

În anul 1880, la înființarea Băncii Naționale a României, a fost numit director în cadrul acesteia, fiind ales de șapte ori în cei 28 de ani de serviciu. A fost și viceguvernator și chiar guvernator în perioada 1907-1909. Din această poziție a sprijinit multe promoții de absolvenți ai școlilor superioare de comerț în alegerea profesiei.

Un elev meritoriu al școlii superioare de comerț din București a fost Nicolae Butculescu. L-a avut profesor pe Theodor Ștefănescu și a absolvit în anul 1886. În primul număr al *Revistei Generale de Comerț și Contabilitate*, nr. 1/1908, a fost publicat articolul *Rolul absolvenților școalelor de comerț*, din care cităm: „Când s-au înființat pentru prima oară la noi școli de comerț, scopul era de a se da țării o serie de tineri instruiți și activi, apti a lua, la un moment dat, conducerea comerțului. Această năzuință, cel puțin pentru elementul românesc, din nefericire nu s-a împlinit mai ales pentru că numai câțiva fii de comercianți au intrat în școlile comerciale.”

Nicolae Butculescu

A absolvit studii comerciale la Anvers, în 1889 și, la întoarcerea în țară, s-a înscris în Cercul de Studii Comerciale. De numele său sunt legate toate evenimentele semnificative ale activității de afirmare a profesiei de contabil în România atât înainte de reglementarea acesteia, cât și după apariția legii.

A fost sub-administrator și administrator al Casei Regale.

A deținut titlul de Decan și Decan de Onoare al „Corpului de Contabili Autorizați și Experti Contabili” până la trecerea sa în neființă, în anul 1944.

După dobândirea Independenței de Stat, în 1878, situația economică a țării pune în dificultate absolvenții școlilor superioare de comerț. S-a născut atunci ideea unei asociații profesionale proprii, în cadrul căreia să fie discutate toate problemele cu care se confruntau și care să le reprezinte interesele. Astfel, în anul 1888 s-a constituit prima grupare a absolvenților, numită *Cercul Absolvenților Școlilor Comerciale Superioare*, care și-a schimbat numele în *Asociația Absolvenților Școlilor Superioare Comerciale*. Au apărut, apoi, și alte asociații

profesionale, reprezentând interesele diferitelor categorii de absolvenți.

Pași spre reglementarea profesiei de contabil

În ziua de 22 aprilie 1901, când profesorul Theodor Ștefănescu a fost sărbătorit cu ocazia retragerii la pensie, după 30 de ani de activitate didactică, absolvenții participanți au pus în discuție ideea mai veche de a solicita reglementarea dreptului de a face expertize contabile. Discuțiile s-au concretizat într-un memoriu adresat președintelui Camerei de Comerț București. Dintre participanți amintim pe Nicolae Butculescu și Grigore Trancu-lași.

La primul congres al absolvenților școlilor superioare de comerț, din 1906, unul dintre punctele de discuție a fost „necesitatea legiferării profesiunii de contabil și expert contabil”, împreună cu alte aspecte legate de activitatea acestora. Întâlnirea a anticipat crearea, în 1907, a Uniunii Absolvenților Școlilor Superioare de Comerț, prin fuziunea asociațiilor existente, sub președinția lui I. H. Rasidescu. Tot la acest congres s-a hotărât înființarea unei reviste proprii.

În anul 1908, a apărut primul număr al *Revistei Generale de Comerț și Contabilitate* (RGCC), a Uniunii Absolvenților Școalelor Comerciale cu sediul în București. La data primului număr, 31 ianuarie 1908, comitetul de redacție avea următoarea componență:

- I. St. Rasidescu, Comerciant și Industriaș, Președintele Uniunii absolvenților școalelor comerciale, București
- G. Lucian Boltuș, Dr. în științe de Stat, Șeful contabilității Creditului Agricol central
- Ulpiu Hodoș, Comerciant, fost profesor la școala comercială
- N. Butculescu, Licențiat în științele comerciale, fost profesor la școala superioară de comerț
- Al. G. Spirescu, Fost director de bancă, profesor la Școala de Agricultură Herăstrău
- G. M. Eftimiu, Bancher, diplomat al înaltei școale de științe politice Paris
- I. Gheorghiu, Contabil al societății generale de Gaz și Electricitate

- Otto Herbst, reprezentant al fabricilor de hârtie din țară
- V. I. Stănculescu, Contabil la Banca Agricolă și Țesătoria Română
- Isac Rosen, Contabil, profesor la școala comercială "Cultura"
- Th. Sersca, funcționar în Direcția Datoriei Publice
- I. C. Negrescu, Contabilul societății anonime "Petrolifera", Secretar de redacție
- G. Plopeanu, Contabil, societatea generală de Fabrici de zahăr și Rafinerii, Administrator, București

Printre colaboratori întâlnim pe:

- I. G. Munteanu, Directorul școlii superioare comerciale Galați, Licențiat în științe comerciale
- Chr. Staicovici, Secretarul Camerei de Comerț din București
- Gh. Alesseanu, Profesor la școala superioară de comerț din București, Referendar la Înalta Curte de Conturi
- G. L. Trancu, Avocat și Profesor la școala comercială din Galați
- Spiridon Iacobescu, Șeful Contabilității Băncii de Scont din București
- Petre Drăgănescu, Lipsca, Bursier al Statului pentru studii comerciale
- D. Mociorniță, Paris. Bursier al Statului pentru studii Comerciale

În 1908, *Revista Generală de Comerț și Contabilitate* publică anunțul Ministerului Industriei și Comerțului privind concursul adresat absolvenților școlilor comerciale superioare pentru obținerea a două burse de studii și practică comercială în străinătate.

I. St. Rasidescu

Absolvent cu diplomă al școlii comerciale superioare din București, promoția anului 1883, a intrat în același an, la 22 iunie, în serviciul Băncii Naționale a României, unde a activat până în 1890. A început o activitate comercială și industrială care a condus, în anul 1915 la unul dintre cele mai perfecționate afaceri în domeniul artelor grafice –

Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl” S-sor I. St. Rasidescu.

În 1915, la aniversarea vârstei de 50 de ani, I. St. Rasidescu era Președintele Corpului Absolvenților Școlilor Superioare de Comerț, Președintele Sfatului Negustoresc, membru al Camerei de Comerț din București și al Casei Patronale.

A luat parte la prima adunare din 1888, la care s-a decis înființarea „Cercului absolvenților”.

Din păcate, a decedat în anul următor, 1916.

În noiembrie 1908, Revista Generală de Comerț și Contabilitate publică petițiunea adresată Ministrului Comerțului și Industriei de către Uniunile Absolvenților școlilor de comerț, privind organizarea Corpului Contabililor.

La sfârșitul anului 1908 existau 14 „uniuni” ale absolvenților, pe steagul cărora este scris, pe o parte „Cinste și Muncă”, iar pe alta „Apărarea intereselor breslei noastre prin obținerea unei legi care să îngreădească și să determine care sunt îndatoririle și drepturile contabililor”.

La al XI-lea Congres al Camerelor de comerț și industrie, ținut la Focșani în zilele de 21-22 mai 1910, au fost propuse câteva măsuri legate de învățământul comercial, printre care:

1. Să se înființeze școli comerciale inferioare în toate orașele capitale de județ;
2. Să se înființeze școli comerciale superioare în toate orașele reședințe unde se află Camere de comerț;
3. Să se înființeze cursuri universitare comerciale pe lângă universitățile din Iași și București.

În 1912, în Revista Generală de Comerț și Contabilitate se publică o scrisoare adresată colegilor deputați, având în vedere că ajunseseră deputați cinci absolvenți ai școlilor de comerț, iar secretarul Ministerului de comerț și industrie era tot un absolvent, text în care sunt rezumate revendicările absolvenților:

«1. Legea corpului contabililor – „după cum se știe azi oricine, dar absolut oricine poate să fie contabil. Nu se cere nici un fel de titlu, nici un fel de permis pentru a se exercita meseria aceasta,- de aci, nici o obligațiune, nici o responsabilitate, nici o penalitate nu este impusă contabilului.”

2. Modificarea unei părți a codului de comerț cu privire la societățile anonime – Toate societățile anonime ar trebui să aibă în consiliile lor de administrație și mai ales în acela al censorilor, prin alegere sau numire, cel puțin un absolvent al școlii de Comerț.
3. La toate Ministerele și casele publice ale Statului să se numească în serviciile de contabilitate numai absolvenți ai școlilor de Comerț
4. Expertizele în materie de contabilitate – nici o normă, nici un fel de regulă nu există pentru alegerea de către judecători a unui expert-socotitor
5. Învățământul comercial – nu s-a ajuns la specializarea corpului didactic
6. Corpul absolvenților școlilor superioare de comerț să fie recunoscut ca persoană morală și juridică»

Înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale

În octombrie 1912, *Corpul Absolvenților Școlilor Superioare de Comerț* a adresat un Memoriu Ministrului Industriei și Comerțului, N. Xenopol, cu privire la necesitatea înființării unei înalte trepte de Învățământ Comercial, unei Academii de Comerț, unei Facultăți Comerciale, care va rezolva unele chestiuni de importanță socială: Egalarea nivelului cultural, reprezentat de titlurile de licență, posedate de actualii conducători ai diferitelor ramuri de activitate publică și privată din țara Românească; și, Această Academie de Comerț va procura un corp profesoral pentru multe din catedrele școlilor noastre de comerț.

În nr. 1/1913 al *Revistei Generale de Comerț și Contabilitate* s-a publicat expunerea de motive a ministrului industriei și comerțului, N. Xenopol, la proiectul de lege pentru înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale. Reținem din cuprinsul acesteia: «Ne lipsește, însă, cu desăvârșire un învățământ comercial cu adevărat superior, o școală care, după cum spune directorul facultății comerciale din Colonia, să desăvârșească tinerii cari se destină marelui comerț” pricepera vieții economice care caută pe zi ce merge să ia un caracter internațional”, învățându-i a trece repede dela observațiune la executarea practică și „punându-i în măsură de a-și putea însuși, cu tot folosul, bogata cultură intelectuală și morală pe care

viața economică o oferă, prin ea înseși, tuturor acelorora ce sunt îndestul de cultivați pentru a o primi”.

În ultimul timp toate țările au creat acest învățământ comercial realmente superior.

De unde până acum 15 ani nu existau în întreaga lume decât 5 sau 6 atari școale, din care abia trei în Europa..., astăzi nu mai există țară civilizată care să nu aibă cel puțin o Academie sau Facultate comercială, alături de numeroase școli inferioare sau superioare – de modelul acelorora pe cari le avem și noi și cari, în unele centre, au vechime de zeci și chiar sute de ani.

La noi necesitatea creării unui atare învățământ se resimte astăzi mai mult decât ori și când. În afară de datoria – pe care ne-o dictează progresul făcut de toate celelalte țări – de a pune pe comercianții și industriașii noștri pe picior de egalitate cu colegii lor din străinătate, pentru a putea lupta cu arme egale, trebuie să mai adăogăm și prefacerea politică, care e în ajun de a se realiza în vecinătatea noastră imediată.»

Legea privind înființarea *Academiei de Studii Comerciale și Industriale* a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 12 din 13 aprilie 1913.

În continuare, spre reglementare

În ziua de 17 februarie 1916, Regele Ferdinand a promulgat legea prin care s-a recunoscut societății *Corpul absolvenților școlilor superioare de comerț* calitatea de persoană juridică.

În 1918 se constituie *Asociația Titraților în Științele Comerciale* și Cercul de „Studii Comerciale”. La ședința din 5 mai 1919 a Cercului, Petru Drăgănescu-Brateș a prezentat conferința cu tema *Chestiunea Expertizilor Contabili în România*, prin care conferențiarul dădea noțiunii de „expert contabil” un înțeles mult mai larg decât acela de expertiză contabilă judiciară. În urma acestei conferințe, s-a hotărât întocmirea unui proiect pentru reglementarea profesiei de expert contabil, de către prof. dr. Vasile M. Ioachim și dr. Petru Drăgănescu-Brateș. Acest proiect a fost completat cu prevederi referitoare la profesiunea contabilă în general, la îndemnul lui N. Butculescu de a ține cont de proiectul din 1908. Acest proiect a fost supus dezbaterii membrilor Cercului de studii comerciale. De asemenea, proiectul a fost transmis în întreaga țară pentru a fi discutat de toți contabilii, dar s-au primit puține propuneri și observații.

Vasile M. Ioachim

Vasile M. Ioachim (1891-1976) a fost asistent, conferențiar și profesor în cadrul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale.

A urmat cursurile școlii superioare de comerț din Ploiești, ca bursier al Statului român. A urmat cursurile Școlii de Înalte Studii Comerciale din Berlin (1911-1912) unde l-a avut profesor pe Werner Sombart. Începând din 1912 a lucrat la Banca Română și la Camera de Comerț și Industrie din București.

În perioada 1921-1939 a fost directorul Corpului. În 1925 figurează și cu poziția de vicepreședinte al Bursei Ploiești, iar în 1927 cu cea de președinte.

A fost vicepreședinte al Corpului Absolvenților Școlilor Superioare de Comerț.

În Monitorul Oficial din 10 septembrie 1920 s-a publicat expunerea de motive prezentată în Adunarea Deputaților la proiectul de lege privind reglementarea profesiei de contabil și de expert contabil.

Petre Drăgănescu Brateș

Petre Drăgănescu Brateș a absolvit școala superioară de comerț din București, ca șef de promoție, în anul 1904.

În 1915, în Revista Generală Comerț și Contabilitate, nr. 1, figurează în Comitetul de Direcțiune, printre alții, Petre Drăgănescu, Banca Națională, Profesor.

Petre Drăgănescu a inaugurat seria conferințelor Cercului de studii comerciale în 1919 cu conferința "Chestiunea Expertilor Contabili în România" și a deschis anul al doilea al Cercului la 5 decembrie 1920 cu conferința "Învățământul comercial în România în legătură cu nevoile economice ale țării".

În 1924, în legătură cu Petre Drăgănescu, la rubrica numită "Colegiale" din Revista Generală de Comerț și Contabilitate, se menționează că acesta a plecat la Viena în vederea alcătuirii bilanțului de lichidare a fostei Bănci Austro-Ungare.

În februarie 1921, la un bal al absolvenților în scopul sporirii fondurilor, au fost invitați, printre alții, ministrul

muncii, Grigore Trancu-Iași, și deputatul chestor al Camerei, Virgil Slăvescu. Cu această ocazie, Grigore Trancu-Iași l-a rugat pe Virgil Slăvescu să se ocupe de proiectul legii. Chiar de a doua zi, proiectul a fost scos din arhivă și a fost trimis Președintelui Camerei pentru a fi înaintat Comisiei Muncii spre dezbateră. Virgil Slăvescu era și membru al acestei comisii.

Grigore Trancu-Iași

S-a născut pe 23 octombrie 1873, la Târgu Frumos, județul Iași, în casa negustorului armean Lazăr Trancu, fost ajutor de primar și om de vază în oraș. Între anii 1884 și 1890 a frecventat cursurile Școlii de comerț din Iași, unde l-a avut profesor pe Constantin Petrescu. În 1901 a devenit student la Facultatea de Drept a Universității „Al.I. Cuza”.

Din 1933, după obținerea titlului de doctor în științe economice, este numit profesor la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București. Cadru didactic timp de mai bine de un sfert de veac (1913-1939), Grigore Trancu-Iași a contribuit la dezvoltarea învățământului economic din România.

În 1917 a fondat Partidul Muncii, care a funcționat însă doar un an, iar în 1918 s-a înscris în Partidul Poporului, întemeiat de Alexandru Averescu. În perioada interbelică a fost membru în două guverne conduse de Averescu: a fost Ministru al Muncii și Ocrotirii Sociale – minister înființat la inițiativa sa – între martie 1920 și decembrie 1921 și Ministru al Muncii, Cooperatiei și Asigurării Sociale în perioada martie 1926 – iunie 1927.

A fost membru al asociațiilor absolvenților școlilor superioare de comerț, susținând și promovând măsurile pentru apariția legii de reglementare a profesiei de contabil. A fost președinte de onoare al Corpului de Contabili Autorizați și Experți Contabili până la trecerea sa în neființă, în anul 1940.

În ziua de 1 aprilie 1921, Comisiunea Muncii, înainte ca proiectul să fie supus discuției Adunării Deputaților, a susținut acest proiect și a făcut un raport favorabil, dar a făcut și câteva modificări. Unul dintre membrii comisiei era Virgil Madgearu, viitorul ministru.

Aceste modificări au fost considerate de neacceptat de către inițiatori, absolvenții școlilor superioare de comerț, care s-au întâlnit în două "întruniri de protestare", în zilele de 10 și 17 aprilie. Reprezentanții ai intereselor

absolvenților, care au prezentat opiniile lor, au fost Nicolae Butculescu, Vasile M. Ioachim, G. Leonte, T. A. Teodoru, N. Arghir, S. Blumenfeld, C. Hurmuzache.

La 18 iunie proiectul a fost votat de Camera Deputaților. Un rol esențial l-a avut D. R. Ioanițescu, deputat, președintele comisiei, profesor la Academia Comercială. În ziua de 1 iulie a fost votat de Senat. Legea a fost promulgată și semnată de Regele Ferdinand la 13 iulie 1921 și publicată în Monitorul Oficial din 15 iulie 1921.

Activitatea Corpului de Contabili Autorizați și Experti Contabili

Încă din forma sa inițială, legea dădea dovadă de un exercițiu democratic greu de egalat și în zilele noastre. Astfel, Consiliul Superior al Corpului cuprindea membri numiți și membri aleși. Membrii numiți asigurau continuitatea măsurilor de așezare a profesiei în coordonatele ei firești și reprezentau interesele profesioniștilor la cel mai înalt nivel, în timp ce membrii aleși reprezentau interesele membrilor, având la bază un criteriu geografic. Cele opt regiuni ale României Mari trimiteau câte un reprezentant în Consiliul Superior, acesta fiind ales de secțiunile incluse în fiecare regiune.

Legea pentru organizarea *Corpului de Contabili Autorizați și Experti Contabili din România*, în varianta din 1921, a prevăzut:

„Consiliul superior al corpului se compune din:

- Președintele Camerei de comerț din București sau delegatul său;
- Rectorul Academiei de Înalte Studii Comerciale din București sau delegatul său și profesorul de contabilitate;
- Un director de la Banca Națională a României
- Directorul școlii de comerț sau delegatul său;
- Președintele corpului absolvenților școlilor superioare de comerț sau delegatul său;
- Președintele secției București și trei membri aleși de secția București;
- Câte un reprezentant al secțiunilor din Muntenia, Oltenia, Dobrogea, Moldova, Transilvania, Banat, Bucovina și Basarabia, aleși de comitetele secțiunilor din fiecare din cele 8 regiuni.”

La data de 6 noiembrie 1921 s-a constituit primul Consiliu superior al Corpului, cu următoarea componență:

- Grigore Trancu-Iași, președinte de onoare
- Nicolae Butculescu, președinte cu titlu de Decan al Corpului
- Gheorghe Leonte, secretar general
- Vasile M. Ioachim, vicepreședintele Bursii Ploiești, delegatul Munteniei – director
- Petru Drăgănescu-Brateș, funcționar superior la Banca Națională, delegatul Bucovinei, membru în Delegația permanentă
- Dem. Constantinescu, membru în Delegația permanentă
- Nicolae Arghir, director în Ministerul Industriei și Comerțului, membru
- Stanislas Cihoski, rectorul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, membru
- Dimitrie Dumitriu, directorul BNR Râmnicu Vâlcea, delegatul Olteniei, membru
- Grigore Eremia, director în Banca Națională, membru
- C. Lungu, directorul BNR Chișinău, delegatul Basarabiei, membru
- Ion Negrescu, subdirector la Societatea de locuințe ieftine, membru
- Spiridon Iacobescu, profesor la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, membru
- Ilie Mecu, directorul BNR Constanța, delegatul Dobrogei, membru
- V. Th. Orghidan, vicepreședintele Camerei de Comerț București, membru
- V. Popovici, inspector comercial, delegatul Banatului, membru
- E. Pașcanu, directorul Școlii Superioare de Comerț București, membru
- V. Puiu, directorul BNR Galați, delegatul Moldovei, membru
- D. Rațiu, directorul Băncii Agrare Cluj, delegatul Transilvaniei, membru
- Christian D. Staicovici, secretar general al Camerei de Comerț București, membru

După apariția legii, preocupările de bază ale Conducerii Corpului au fost să asigure aplicarea acesteia.

În 1921, în *Revista Generală de Comerț și Contabilitate*, după publicarea legii, Spiridon Iacobescu face câteva observații asupra unor aspecte care trebuie avute în vedere: exercițiul carierei contabile; expertizele și contra-expertizele; censuratele în societățile anonime.

În ședința din 1 septembrie 1922, în Darea de seamă a Delegației permanente către Consiliul Superior se menționează că a fost completată componența Consiliului cu delegații din provincie: Dominic Rațiu, directorul Băncii Agrare Cluj, reprezentantul Transilvaniei; V. Puiu, directorul Băncii Naționale Râmnicu Vâlcea, reprezentantul Olteniei; C. Lungu, directorul Băncii Naționale Chișinău, reprezentantul Basarabiei; Petre Drăgănescu din Banca Națională, reprezentantul Bucovinei și V. M. Ioachim, directorul Corpului, reprezentant al Munteniei. La acea dată, Corpul avea 49 de secțiuni, cel mai noi fiind cele din Basarabia: Soroca, Tighina și Bălți, din Ardeal: Lugoj și Zalău, și în Muntenia, secțiunea Dâmbovița.

Principalele probleme asupra cărora s-a concentrat activitatea conducerii Corpului au fost discutate în ședințele organelor de conducere, au făcut subiectul diferitelor articole publicate în *Revista Generală de Comerț și Contabilitate* sau/și discutate în cadrul congreselor ce au fost organizate începând cu anul 1923. Aceste aspecte sunt, în principal, următoarele:

Expertizele comerciale și contabile

Legea pentru organizarea Corpului de Contabili Autorizați și Experți Contabili prevedea la art. VI: „Pentru orice expertiză de registre în cazuri de moratorii și falimente, procese în cari e vorba de socoteli, impuneri fiscale, arbitrajii în materie de inventare și bilanțuri, partaje, stabiliri de venituri și cheltuieli, autoritățile financiare, administrative și judecătorești se vor servi de un expert contabil luat din tablou, ținându-se seama pe cât posibil de specialitate și de rotație.

Din păcate, această prevedere nu a fost preluată și în Codul comercial, astfel că mulți ani după apariția legii, conducerea Corpului a încercat să determine aplicarea acesteia.

În 1928, un deputat a făcut o interpelare ministrului justiției pentru ca acesta să răspundă de ce tribunalele numesc experți în materie comercială și

alte persoane decât prevede legea, adică membrii Corpului. Ca urmare, Ministerul Justiției a trimis o circulară către tribunalele din toată țara pentru a se conforma prevederilor legale.”

În 1934, Corpul a adresat un memoriu ministrului finanțelor în legătură cu numirea experților contabili pe lângă comisiunile de apel. Numirea s-a făcut de către Ministerul Finanțelor care a cuprins în listă doar 30-40 de experți în București și 3-4 experți în provincie, afectând eforturile Corpului privind numirea experților. Cităm din memoriu: „De ani de zile noi am luptat pentru a desființa monopolul de fapt al expertizelor, care a constituit totdeauna un motiv de adânci și îndreptățite nemulțumiri. Dacă la Tribunal n-am putut ajunge la aplicarea legii cu privire la principiul rotației, la expertizele fiscale, cu sprijinul fostului ministru de atunci, Virgil Madgearu, am reușit să dăm o formulă concretă acestui principiu prin limitarea dreptului la o singură expertiză pe lună. Grație acestei dispoziții legale, anul trecut, din 220 de experți trecuți pe tabloul aprobat de minister, au luat expertize 150 experți față de 10-20 de experți câți luau înainte. Ori, limitând acum numărul celor ce vor avea dreptul să facă expertize fiscale la 30, se reintroduce monopolul în mâna câtorva, de astădată cu caracter legal obligatoriu.”

Censorii societăților

Cu privire la cenzori, legea a prevăzut la art. V: „Din comitetul de cenzori la societățile pe acțiuni cu un capital vărsat de cel puțin cinci milioane lei, ce se vor fonda de la promulgarea acestei legi, cel puțin unul din cenzori va fi contabil autorizat sau expert contabil cu îndeplinirea condițiilor prevăzute de codul de comerț.”

Primul articol referitor la cenzori a apărut în *Revista Generală de Comerț și Contabilitate* în anul 1914, sub semnătura lui Alexandru Sorescu, atunci funcționar la Banca de Scont, viitorul profesor la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale.

Și cu referire la acest aspect, aplicarea legii s-a făcut cu greu, după multe memorii adresate oficialităților.

În iulie 1921, Alexandru Sorescu ridică deja câteva probleme în articolul „Contabili, fiți atenți”, în care

precizează că trecerea legii a fost o parte grea, dar aplicarea acesteia constituie o greutate enormă. În legătură cu prevederea legii referitoare la existența în comisia de cenzori la societățile pe acțiuni cu un capital de cel puțin 5.000.000 lei a cel puțin unui expert contabil, menționează că aceste societăți nu se grăbesc să îndeplinească această cerință. Pune în evidență dificultatea legată de faptul că legea nu prevede sancțiuni pentru nerespectarea acestei obligații.

Încheierea și vizarea registrelor comercianților

Codul de comerț prevedea că registrele comerciale trebuie închise și vizate anual, spre neschimbare, de către tribunalele comerciale.

Cu privire la statutul contabililor, legea a stipulat în art. II: „Profesiunea de contabil autorizat la Stat și în întreprinderi comerciale, industriale și financiare cu un capital mai mare de 500.000 lei care întrebunțează credit și profesiunea de expert contabil în fața autorităților judiciare, administrative, financiare, nu va fi exercitată decât de persoanele făcând parte din acest corp.”, iar la art. V: „Întreprinderile prevăzute la art. II nu vor putea primi viza de încheiere a registrelor din partea tribunalelor decât atunci când registrele sunt semnate de un contabil autorizat.”

Însă tot legea prevedea că întreprinzătorii care își țin registrele singuri sunt exceptați de la această obligație.

Mai mult, s-a constatat că tribunalul, atunci când viza registrele, făcea mențiuni asupra corectitudinii înregistrărilor, ceea ce nu intra în atribuțiile sale.

În 1925, Curtea de Apel București fiind sesizată de societatea anonimă „Alianța” privind contestarea vizei de încheiere a Tribunalului pe registrul jurnal cu mențiunea că este neregulat ținut, întrucât operațiunile nu sunt trecute zi cu zi, a admis apelul acestei societăți constatând că Tribunalul „este ținut să pună pe registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, la prezentarea lor, la finele anului, sub ultima operațiune înscrisă în registru, viza Tribunalului în redacțiunea arătată precis de acest text, fără nici un control asupra regularității și ordinii operațiilor din registru.”

În 1933, s-a admis propunerea să se introducă Cartea Mare ca registru obligatoriu. În acel moment registrele

obligatorii erau registrul jurnal și inventarul. S-a propus, de asemenea, ca pentru viză, regularitatea registrelor să fie certificată în prealabil prin semnătura unui contabil autorizat sau expert contabil.

Introducerea contabilității în partidă dublă în administrația publică

Acest subiect a constituit o preocupare permanentă a membrilor Corpului, dar atitudinea reprezentanților administrației publice nu a fost întotdeauna pe măsura așteptărilor.

În anul 1925 s-a trimis un memoriu ministrului finanțelor pentru că în ce privește numirea personalului în funcțiuni de specialitate nu pot fi numiți decât acei care îndeplinesc condițiile din legea Corpului respectiv, contabilii nefiind cuprinși în aceste prevederi.

În 1929 a fost inițiat un proces de reorganizare a contabilității publice, fiind solicitați experți străini din țări în care această reformă fusese inițiată, însă fără consultarea largă a specialiștilor români. În comisie fusese numit prof. G. Alesseanu, însă, cu toate asigurările ministrului finanțelor, M. Popovici, experții români nu au fost consultați.

Înscrierea la facultățile de drept a absolvenților școlilor comerciale

O problemă asupra căreia conducerea Corpului a făcut nenumărate memorii la diferiții miniștri ai educației și a durat pe parcursul multor ani a fost solicitarea ca absolvenții școlilor de comerț, curs superior sau ciclul al doilea, să fie primiți să dea examen pentru a intra la facultățile de drept. Chiar după reformele din sistemul de educație, prin care nu mai existau alte aspecte de această natură, accesul absolvenților era blocat. De exemplu, absolvenții formelor de școlarizare din ciclul superior erau primiți la acces inclusiv la Academia de Studii Comerciale.

Congresele Corpului

Conform prevederilor regulamentului de organizare și funcționare a Corpului, congresele au fost organizate, începând cu anul 1923, la fiecare doi ani. Acestea au fost adevărate forumuri de discuție a diferitelor probleme pe

care membrii Corpului le întâlneau la fiecare pas. Subiectele discutate erau prezentate complet și direct, cu toate aspectele mai bune și mai puțin bune. La fiecare congres, Consiliul Superior, de regulă prin directorul său, V. M. Ioachim, prezenta darea de seamă a activității sale și a Corpului, în general.

Primul congres s-a organizat la **București**, în zilele de 27 și 28 mai 1923, la Fundația Carol I. În *Revista Generală de Comerț și Contabilitate* din 1923, înainte de congres, Petru Drăgănescu-Brateș, în articolul „Congresul nostru”, scria: „De ce s-a ales luna Mai? Pentru că e timpul cel mai frumos de voiajat, pentru că nevoile primăverii apasă mai puțin ca grijurile toamnei asupra frunții și asupra buzunarului, iar avântul minții este mai slobod, mai spontan. De ce s-au înscris în program chestiuni de ordin general cultural-economic și nu s-a dat întâietate chestiunilor de ordin profesional, cum ar fi de pildă discuții în jurul legii Corpului Contabililor? Pentru că s-a socotit că la o primă manifestare a noastră nu este bine să se pună în discuție chestiunile mărunte, înguste, interesate de ordin profesional, ci pornind de la consolidarea intereselor generale, avem timpul apoi să pășim spre consolidarea intereselor noastre individuale, sau de ordin mai restrâns pe grup.”

Al doilea Congres s-a organizat la **Cluj**, în 1925.

Ministrul Muncii, Chirculescu a prezidat acest congres. Din cuvântarea lui Grigore Trancu- Iași redăm: „Domnilor! Aceasta este o răsplată a muncii, pentru că atunci când ne gândim de unde au plecat colegii noștri și unde am ajuns, din întunerecul birourilor, lipsiți de solidaritate, jucărie în mâna oricărui, pe care a doua zi îl vedeai stropindu-vă în față cu noroiul automobilului și colegul nostru era apoi svârțit ca o lămâie stoarsă, pentru că nu mai era necesar. Lucrurile s-au schimbat. Astăzi dumneavoastră sunteți o forță considerabilă și aceasta dovedește congresul de față și materiile cari se vor discuta. Sunt materii de ordin general și special, cari vor arăta că suntem la înălțimea problemelor ce se pun.

Domnilor! Să-mi dați voie, când ai căpătat unele drepturi, trebuie să arăți că ești vrednic de ele. Fiecare trebuie să-și arate activitatea lui, trebuie să facă dovada cinstei lui, trebuie să se cultive.”

În Darea de seamă, V. M. Ioachim menționează că numărul secțiunilor județene a ajuns la 56.

Situația membrilor *Corpului de Contabili Autorizați și Experți Contabili* la 31 decembrie 1924 era următoarea:

Experți contabili	Contabili autorizați	Stagiari	TOTAL
2013	4901	453	7367

Înscrisi în cele 56 de secțiuni, numărul membrilor din fiecare secțiune diferă semnificativ, în funcție de zona geografică și localitate. Printre secțiunile cu cei mai mulți experți contabili regăsim Ilfov, Craiova, Cluj, Galați, Oradea, Satu Mare, Timișoara. Sunt și secțiuni care nu au experți contabili: Buzău, Călărași, Caransebeș, Deva, Orhei, Slatina, Soroca, Tecuci, Tighina.

Între congrese, în *Revista Generală de Comerț și Contabilitate* apăreau diverse articole în care se constata și discuta situația membrilor.

În legătură cu membrii, într-un articol consistent numit *Instituția experților contabili în străinătate și în România*, V. M. Ioachim face următoarea remarcă: „Înainte de legea din 1921 era la noi aceeași situație ca în Franța cu singura deosebire că la noi prea puțini uzau de titulatura de expert contabil, chiar dacă figurau printre acei care primeau expertize din partea Tribunalului, căci asemenea expertize se puteau da la oricine chiar dacă n-a avut nici-o legătură cu contabilitatea.

Voind să curmăm această situație, am căzut însă într-alta extremă, pentru că am considerat ca experți contabili pe toți cei cari aveau un curs superior comercial de zi sau de seară și un anumit număr de ani trecuți după terminarea școlii, chiar dacă în acești ani s-a ocupat cu agricultura, cu arta sau cu milităria, așa că am ajuns ca în București să avem peste 800 de experți contabili.”

În expunerea cu titlul *Rolul titrațiilor în științele comerciale în viața economică cu privire specială la comerț și industrie*, enumeră cauzele pentru care titrații în științele comerciale nu au pătruns încă adânc în viața economică: „Mă voi ocupa de câteva dintre cauzele mai principale, pentru a vedea în urmă cari pot fi mijloacele spre a le înlătura. Acele cauze ar fi:

- 1) Condițiunile materiale și sociale ale elevilor, respectiv absolvenților școlilor comerciale

- 2) Lipsa unui stat-major al nostru
- 3) Lipsa solidarismului de Corp
- 4) Prejudecățile
- 5) Condițiunile de dezvoltare a vieții noastre economice.”

În legătură cu relația dintre *Corpul Absolvenților Școlilor Comerciale de Comerț și Consiliul Superior al Corpului Contabililor Experți*, în darea de seamă pe anul 1926 a primului organism se menționează că: ”activitatea culturală și de ordin economic social a mers mână în mână.”

Al treilea Congres s-a organizat la **Chișinău**, în zilele de 14 și 15 octombrie 1927.

În deschiderea Congresului de la Chișinău, Grigore Trancu-lași spunea: „Nu fără adâncă emoție am trecut Prutul pentru a manifesta puterea de solidaritate a Corpului nostru care, deși datează de numai 6 ani, numără pe fruntașii vieții noastre economice, financiare, directori de întreprinderi, funcționari superiori ai Statului și particulari, profesori universitari și secundari, fără deosebire de concepțiuni politice sau credințe religioase spre a forma un drum așezat pentru dezvoltarea economiei noastre naționale.”

Un punct important al acestui Congres s-a referit la discutarea bilanțului-tip, propus a fi folosit de către societățile anonime și societățile cooperative. Moțiunea referitoare la acest aspect a fost:

„În concordanță cu schema de bilanț votată de Congresul Internațional de Contabilitate dela Bruxelles din iulie 1926, Bilanțul Tip urmează să cuprindă:

În activ conturile așezate și grupate după gradul de lichiditate, iar în pasiv după gradul de exigibilitate.

Conturile de ordine, așezate în josul Bilanțului, în afara Corpului propriu zis al Bilanțului, vor trebui să cuprindă toate valorile aflate spre păstrare, administrare sau consignație, enumerate pe categorii principale, iar fondurile caselor de pensii și ajutorare a personalului se vor înscrie astfel ca să poată reieși clar din Bilanț plasarea și administrarea lor separată.

În ceea ce privește contul de profit și pierdere să se oblige prin lege publicarea lui alături de bilanț și să

se adopte principiul ca el să cuprindă la Credit: toate sursele de venituri după însemnătatea lor, cu sumele brute, iar la debit: cheltuielile specificate pe categorii mai importante, arătându-se și cheltuielile de producțiune și avându-se în vedere prescripțiunile legii fiscale.”

În cuvântul de închidere Grigore Trancu-lași a spus, printre altele: „Dacă acum 12 ani ai fi luat pe cineva și i-ai fi spus că în anul 1927, în luna octombrie, va avea loc un congres la Chișinău, un congres al contabililor din toată România Mare, uniți într-un singur Corp, i-ar fi răspuns că ești un visător... Să mulțumim încă o dată prietenilor noștri de la Chișinău, care ne-au primit după bunele tradițiuni ale ospitalității moldovenești. ...Mulți cred că dacă trei Români se adună la un loc, se ceartă pentru divergențe politice sau de altă natură. Îmi pare bine că Corpul nostru a dat o frumoasă pildă: nici o divergență pe o chestie personală – nesfârșite asupra idealurilor pe care le avem cu toții.”

Congresul din 1929, al patrulea, s-a organizat la **Constanța**, în perioada 22-24 iunie 1929, la care au luat parte peste 200 de membri. După discuțiile din cadrul acestuia au fost adoptate câteva moțiuni, una în „chestiunea învățământului comercial”, alta în „chestiunea Casei de asigurări și pensii”. S-au adoptat, de asemenea, propuneri pentru modificarea *Codului de comerț* cu privire la funcționarea societăților pe acțiuni și o moțiune privind responsabilitatea experților contabili.

Congresul din 1931, al cincilea, a fost, în același timp, **al VII-lea Congres Internațional de Contabilitate** și s-a organizat la București. Congresul s-a desfășurat sub președinția profesorului Nicolae Iorga, Președintele Consiliului de Miniștri. Au participat invitați străini din Spania, Franța, Belgia, Elveția, Brazilia, Italia, SUA, Olanda, Austria, Germania, Bulgaria, Cehoslovacia, Turcia, Polonia. Printre participanți remarcăm numele profesorului René Delaporte, Președintele Uniunii Grupărilor Contabile din Franța.

În anul 1932 s-a publicat primul *Anuar General al Contabililor din România*, redactat de Alexandru Botez, membru al Consiliului Superior, și Constantin Vicol, avocat, editat și tipărit la editura primului

menționat, numită *Profit și Pierdere*. Acesta conține un tablou al Corpului, prezentat pe județe, iar în cadrul fiecărui județ sunt prezentate informații despre regiunea din care face parte județul, capitala acestuia, numărul de locuitori și activitățile economice importante. Se menționează data de înființare a secțiunii. Apoi, sunt prezentați experții contabili, contabilii autorizați și contabilii stagiați, în ordine alfabetică, pentru unii indicându-se și adresa de domiciliu, iar pentru alții și studiile avute.

La Congresul din 1933, al șaselea, desfășurat la **Cernăuți**, multe din discuții s-au referit la o situație importantă pentru membri: șomajul contabil. Extragem din motiunea congresului: „Membrii Corpului contabililor experți și autorizați, întruniți în cel de-al VI-lea congres la Cernăuți, constată că șomajul contabil se datorește, în afară de criza economică, și măsurilor legislative și administrative, cari desconsideră contabilitatea și foloasele ei.

Corpul se angajează să lupte contra acestor măsuri și proceduri, în special contra sistemului de impuneri prin apreciere și prin respingerea registrelor comerciale.”

Începând din anul 1935, evenimentele și conjuncturile care s-au produs în țară, mai ales din punct de vedere politic, au făcut ca activitatea Corpului să țină cont de acestea și să acționeze permanent în interesul membrilor.

Congresul al VII-lea s-a organizat la **Timișoara**, în zilele de 22 și 23 septembrie 1935. În Darea de seamă, V. M. Ioachim menționează existența a 67 de secțiuni cu 12.000 de membri. Prezintă situația că încă se numesc la unele tribunale experți care nu au calificarea cerută de lege. Legea cooperăției a exclus experții contabili de la expertize în materie de cooperăție.

Al VIII-lea Congres al Corpului s-a organizat la **Galați**, în perioada 19-22 iunie 1937. Privind retrospectiv, V. M. Ioachim face o sinteză a realizărilor (deziderate, spune el) posibile ca urmare a discuțiilor și motiunilor precedentelor congrese:

- Introducerea contabilității în partidă dublă la Stat, Regii și Administrații locale, prin legea din 1929,

chestiune pusă în discuție la Congresul din 1925, la Cluj;

- Bilanțul Tip care a făcut obiectul principal al discuțiilor la Congresul din 1927, la Chișinău, a fost introdus, deocamdată, doar la bănci, prin Legea bancară din 1934;
- Modificarea Codului de Comerț, discutată la congresele din București, 1023, Constanța, 1929 și București, 1933, a dat curs parțial dezideratelor;
- Propunerile privind reforma învățământului comercial au fost introduse în reforma recentă a acestuia, respectiv continuitatea între ciclul inferior și ciclul superior, recrutarea profesorilor dintre absolvenții Academiei de Înalte Studii Comerciale;
- Intrarea membrilor, funcționari particulari, în asigurările sociale, prin legea din 1933;
- Participarea la beneficii, chestiune discutată la Congresul de la Cluj, a devenit dispoziție uzuală la regii și întreprinderile cu participarea Statului.

Abia în 1937, Legea Corpului a fost modificată și a prevăzut că în Corp se pot înscrie doar absolvenții unei academii de înalte studii comerciale din țară sau străinătate sau absolvenții unei școli superioare de comerț, curs superior.

În anul 1939, prin modificarea Codului de Comerț, încheierea și viza registrelor a trecut, de la tribunale la Registrul Comerțului. Tot atunci s-a introdus noțiunea de exercițiu anual stabilit de legile fiscale.

Ultimul Congres, al IX-lea, s-a ținut în zilele de 26 și 27 februarie 1939, la **Brașov**. La acesta, constatându-se nerecunoașterea competențelor economice pe bază de titluri și specialitate și inexistența normelor de încadrare în serviciile publice și particulare, s-a propus înființarea unui Colegiu al economiștilor (Colegiul Economic, Cooperator și Contabil), având drept scop controlul, disciplina și calificarea profesională, precum și recunoașterea capacității pe bază de titluri și stabilirea diferențierilor și gradațiilor în Corp.

Din 1940, secțiunile Corpului au fost conduse de comisiuni interimare, stabilite prin decizia ministrului

muncii. Activitatea a fost, însă, destul de redusă, având în vedere perioada istorică traversată. *Revista Generală de Comerț și Contabilitate* și-a continuat apariția până în anul 1946, multe articole punând în evidență greutățile intervenite în viața economică și expresia patriotismului membrilor prin glasul conducerii Corpului.

Corpul de Contabili Autorizați și Experți Contabili a fost desființat prin Decretul Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române nr. 40 din 10 martie 1951, publicat în Buletinul Oficial nr. 31 din 13 martie 1951. Decretul a avut la bază Hotărârea Consiliului de Miniștri cu nr. 201 din 8 martie 1951. Ca urmare a acestui Decret întreg patrimoniul Corpului a fost trecut la *Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor – ASIT*. În cadrul acesteia a funcționat în perioada 1951-1953 secția de "Evidență Contabilă".

Evenimentele care au urmat au trecut în umbră activitatea de expertiză contabilă și activitatea de profesionist contabil, în general. Reguli noi, nemăiîntâlnite, au schimbat statutul acestuia așezat cu perseverență și efort. De cenzori nu a mai fost nevoie. Contabilitatea a pierdut din importanță și s-a supus unor instanțe care nu au privit-o la adevărata sa valoare. Activitatea de expertiză contabilă a fost reglementată târziu, prin două decrete apărute în 1957 și 1958, într-o formă restrânsă, supusă unor proceduri administrative, care nu amintea de practica dinainte. Un decret din 1971 a stabilit coordonatele între care activitatea de expertiză contabilă s-a desfășurat până în anul 1989.

În loc de concluzii: Arc peste timp

Profesia contabilă din România a apărut și s-a dezvoltat în legătură directă cu evoluția societății românești în epoca modernă. Transformările esențiale în societate, precum industrializarea, dezvoltarea sistemului monetar și de credit, reforma în sistemul de educație, dezvoltarea capitalului autohton și multe altele, au cerut dezvoltarea sistemului contabil și apariția profesioniștilor. Aceștia au apărut și și-au jucat rolul cu responsabilitate și dedicare. Evenimente istorice majore au completat tabloul conjuncturilor în care a evoluat societatea. Modul în care au reușit să străbată vremuri grele și tulburi, rămânând în picioare, nerenunțând la idealurile și

scopurile profesiei, ne oferă o lecție din care avem multe de învățat.

După anul 1989, profesia contabilă a redevenit reglementată, independentă și autonomă. Primul pas l-a constituit înființarea, în anul 1992, a asociației profesionale cu numele *Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați* (după ce în 1990, se înființase o *Asociație Generală a Experților Tehnici și Contabili*), care a înființat filiale și a organizat cursuri de formare profesională. În anul 1994, prin O. G. nr. 65 a fost înființat *Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România*, persoană juridică de interes public, fără scop patrimonial.

Acest act juridic a prevăzut și condițiile necesare pentru dobândirea titlului de expert contabil sau de contabil autorizat. Imediat după înființare, Corpul a fost implicat direct în reforma sistemului contabil din România, inițiată în anul 1994.

Spre sfârșitul anilor '90, reformele produse în economie și în sistemul contabil au cerut apariția unui profesionist contabil important, existent în toate economiile dezvoltate ale lumii, auditorul financiar. A apărut astfel O. U. G. nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar, prin care au fost stabilite cerințele pentru dobândirea calității de auditor financiar și a fost înființată *Camera Auditorilor Financiari din România*, persoană juridică de interes public, fără scop patrimonial, organismul profesional al auditorilor financiari.

Astăzi, cele două organisme profesionale sunt membre cu drepturi depline ale organismului profesional internațional, *International Federation of Accountants – IFAC*, sunt membre ale organismului profesional european, *Accountancy Europe*, și ale diferitelor organisme regionale. De asemenea, participă activ la discutarea tuturor aspectelor care preocupă profesioniștii contabili, având în vedere provocările pe care aceștia le întâlnesc permanent. Noile tehnologii informaționale, digitalizarea informațiilor și comunicării, diversificarea afacerilor, dar și cerințele în schimbare continuă pe care le are mediul economic de la profesioniști, sunt doar câteva dintre acestea.

Un fapt este cert: profesia contabilă din România a dobândit valențe europene și internaționale. Trebuie doar să primim și să facem față provocărilor.

BIBLIOGRAFIE

1. Botez, A., Vicol, C. (1932). Anuarul general al contabililor din România, Editura *Profit și Pierdere*, București
2. Colecția *Revistei Generale de Comerț și Contabilitate*, editată de Corpul Absolvenților Școlilor Superioare de Comerț, București, 1908-1916; 1920-1946
3. Legea pentru Organizarea Corpului de Contabili Autorizați și Experți Contabili, în: Alexandru Botez, Constantin Vicol, „Anuarul general al contabililor din România”, Editura „Profit și Pierdere”, București, 1932
4. Legea instrucțiunii publice, nr. 1150/1864, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/21331>
5. Ioachim M. Vasile, Amintiri și reflecții contabile (1908-1974), manuscris